Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 9.11.2017

# Viestintäviraston lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä HE 145/2017 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Viestintävirasto lausuu asiassa seuraavaa:

Viestintävirasto on vetovastuussa liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa Lippu-hankkeessa, jossa on laadittu rajapintamäärittelyitä ja käytännesääntöjä liikennepalvelulain I osan mukaisen liikenteen lippu- ja maksujärjestelmien myyntirajapinnan avaamisen tueksi. Viestintäviraston lausunto kohdistuu lain III osan 2 luvun 2 a §:ään (puolesta-asiointi) sekä 5 luvun 1 §:ään (ilmoitusvelvollisuus), jotka liittyvät myyntirajapinnan käytön laajentamiseen.

Hallituksen esitys laajentaa tietojen avaamista koskevaa sääntelyä. Yhtenäisten matkaketjujen ja yhdistettyjen palveluiden tarjoamismahdollisuuksia helpotettaisiin edelleen mahdollisuudella kytkeä palvelukokonaisuuteen
- tie- ja raideliikenteen lisäksi
- lento- ja meriliikenteen matkalippuja,
- erilaisia liikkumispalveluita, kuten ajoneuvojen vuokrauspalveluita,
- erilaisia sarja- tai kausituotteita sekä alennuksia.

Tämä toteutettaisiin niin, että henkilö voisi sallia sen, että kolmas osapuoli asioisi hänen puolestaan hänen käyttäjätileillään eri palveluissa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018. Puolesta-asiointia koskeva muutos on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

**Puolesta-asiointi**

Viestintävirasto näkee kannatettavana esitetyn laajennuksen, koska se mahdollistaa käyttäjien kannalta monipuolisempien

matkaketjujen ja palvelupakettien rakentamisen ja vahvistaa sitä kautta palveluiden toteutumisen kaupallisia edellytyksiä.

Sääntelyn laajentaminen uusiin liikennemuotoihin ja puolesta-asioinnin toteuttaminen edellyttää monien uusien toimijoiden välisen käytännön teknisten toteutusten ja muun yhteistyön määrittelyä ja mahdollisesti uusien rajapintojen rakentamista. Tärkeäksi muodostuvat tietoturvan varmistaminen ja skaalautuvien vakiokäytäntöjen määrittely toimijoiden välisissä sopimussuhteissa. Tarpeen on tunnistaa esimerkiksi tietosuojavaatimukset täyttäviä menettelymalleja.

Hallituksen esityksessä esitetyt toimintamalleja koskevat perustelut ja arviot luovat hyvät edellytykset täytäntöönpanon suunnittelulle Lippu-hankkeessa, mutta Viestintävirasto haluaa korostaa sitä, että toimijakentän laajuuden ja monimuotoisuuden takia riittävän pitkä siirtymäaika on ensiarvoisen tärkeä. Luonteeltaan kansainvälisen lento- ja meriliikenteen takia suunnittelussa täytyy pystyä huomioimaan kansainväliset toimintamallit ja rajapinnat ja lain 1 §:n soveltamisala huomioiden matkaketjusääntelyn piiriin voinee tulla myös ulkomaisia kuljetuspalveluita liikennemuodosta riippumatta.

Lippu-hankkeen onnistumisessa erittäin tärkeä tekijä on myös hyvä viranomaisyhteistyö, koska toimintamalleihin liittyy kokonaisuutena eri viranomaisten toimivaltaan kuuluvien kysymysten arviointia ja eri lakien vaatimusten yhteensovittamista. Yhteistyö on toiminut hyvin lain 1-vaiheen täytäntöönpanon suunnittelussa. Puolesta-asioinnin toteuttamisessa olennaisten tietosuojakäytänteiden lainmukaisuuden osalta korostuu erityisesti tarve tietosuojavaltuutetun näkemyksille.

**Liikkumis- ja yhdistämispalveluiden luottamusverkosto**

Puolesta-asioinnin käytännön toteutukseen liittyy myös palveluntarjoajien välisen luottamussuhteen luominen eli tarve hallituksen esityksen perusteluissa mainitun eräänlaisen luottamusverkoston synnyttämiseen.

Viestintävirasto pitää hyvänä ja tarpeellisena 5 luvun sisältämää ehdotusta välitys- ja yhdistämispalveluiden ilmoitusvelvollisuudesta, koska sen perusteella muut toimijat voivat yksiselitteisesti tunnistaa ne kotimaiset toimijat, jotka ovat sitoutuneet ilmoittamissaan palveluissa täyttämään liikennepalvelulain vaatimukset. Pelkkä ilmoitusvelvollisuus viranomaiselle ja luottamuksen synnyttäminen viranomaisen laatimilla suosituksilla toimijoiden välisistä käytännesäännöistä voivat kuitenkin osoittautua riittämättömiksi turvaamaan tasapuolisten markkinoiden syntymisen lyhyessä ajassa. Tämä edelleen korostaa puolesta-asioinnin toteutukselle varattavan riittävän pitkän siirtymäajan tärkeyttä. Viestintävirasto toteaa vertailun vuoksi, että sähköisen tunnistamisen luottamusverkoston täytäntöönpanossa siirtymäaikaa oli yli kaksi vuotta ja toimijapiirin suppeudesta (lähtötilanteessa 14 tunnistustoimijaa) huolimatta varattu aika osoittautui tarpeelliseksi.